

Mathó Waúŋšila Thiwáhe

Episode Script

Episode #8B

"Homework Hassle /
Wóuŋspe Wówaši"

- Mama Nimáthola na wičhítenaškanjškaŋ na olówaŋ hóthąŋka na oíyokiphi luhá s'a yačhíŋ háŋtanaš tókheškhe wóuŋspe wówaši yaglúštaŋ kta he?
- Mama [okíniya] ... Huŋhúŋ.
- Papa [Woooooah!]
- Mama Papá!
- Papa Wáŋ! Wáŋ! Wáŋ! Wáŋ!
- Mama Čhiyúkhaŋ!
- Mama [ihá] Wáŋ! Wičášala waŋ ... oblúspe kštó!
- Papa Lél thimá wahíyu kte kiŋ wók̕hpheka šk̕há slolwáye šni.
- Mama Owáŋžila nážiŋ ye. Iháŋke kiŋ owále kte.
- Papa Oháŋ ... atáŋs'ela nawážiŋ kte.
- Mama Heháŋyaŋ tħáŋka šni. Héktakiya wapágm̕u kte.
- Mama [okíniya] ... [ómna] ... Táku čha yáta he?
- Papa Aġúyapi na tħašúpa.
- Mama Huŋhúŋ... Táku waŋ líla šíča ówamna.
- Papa Haŋhépi hél maŋké k'uŋ héhaŋ míš-eyá táku šíča ówamna.

- Mama** [ómna] Huŋhúŋ! Wóžuhá kiŋ lé mahél táku čha okíkšu he?
- Papa** [yathé] Waŋ! ... Hé mitháwa!
- Mama** [ihá] Ítokħa šni ye ... wóthaqiŋ wówapi kiŋ iháŋgwayiŋ kte šni.
- Mama** Huŋhúŋ! Wóyute ošiča! ... Lé wók'iŋ naíŋš owáihpeye ka?
- Papa** Éčuhčiŋ waihpeye šni čha sloł'úŋye.
- Mama** Hmm ... lé táku he? ... Čhiŋkší wówapi k'úpi kštó. ... "Ečhúŋ wakápiŋ éyaš, očhíčiyakapi" ... Čhiŋkší kičhí wóunŋlakiŋ kte.
- Brother** Yuhóthuŋ yethó Freddy, wi háhpi wáta kiŋ itháŋkal aónawičhatħakapi.
- Brother** Táku?
- Brother** Očháŋkuye wikčémna. Ináhni yo, ečháni owíčhayuspiŋ kte.
- Papa** Makħóčhe kiŋ ... čhiŋkší ektá ... lé Até é čha wóničiyake.
- Brother** Otkéwayiŋ kte ló. ... Tókša. ... Até táku ehá škħá? Načħiħ'uj šni.
- Papa** Waúŋspewičħakhiye kiŋ wówapi waŋ kágiŋ na taŋyáŋ waláwa šni kéye ló.
- Brother** Ījska
- Papa** Lé lila kahékta nayážiŋ kéye ló.

- Sister** Uŋgná Thibló okhánj šni séče tákú t̄hokthókča uŋ, wičhíŋčala s'e.
- Brother** Hiyá, hemáčheča šni!
- Mama** Čhuŋkší, henála!
- Brother** Háŋ ... iyáyiŋ na nitháwa kiŋ gluštáŋ yo.
- Sister** Eháŋni waglúštan.
- Brother** Ičhínj nitháwa kiŋ oéčhunj wašté čha hé uŋ.
- Sister** Hiyá!
- Brother** Čhiŋtók!
- Mama** Nuphíŋ inážiŋ pe! Táku čha tókha héči uŋkólepi kte.
- Brother** Táku tókha kiŋ lé é. Líla wówaši akábkab mak'ú peló.
Wašičuyapi na Wíyawapi na Mahétuya Wíyukčanpi na
Eháŋk'ehaŋ Wičhóuŋ oyákapi kiŋ iyúha, eháš ináta-mayázan
yeló.
- Papa** Itéšniyan? ... Aŋpétu iyóhila ečhánuŋ-haŋ he?
- Brother** Íŋŋŋŋ ... [ihá] ... Hiyá. Ečhámuŋ šni.
- Papa** Aŋpétu iyóhila yuhá yaškáŋ kiŋ ičhipaha áyiŋ kte šni, yaŋké
kiŋ léčheňčiŋ.
- Brother** Hoští!

- Mama** Niyáte wičákhe. Tókheškhe waéčhanuŋpi kiŋ yaglúthokečapi kte.
- Brother** Táku čha?
- Papa** Thóš olówaŋ škátapi naháŋ wanáškaŋškaŋyaŋpi na omás'aphe úŋpi šni kiŋ hená.
- Sister** Wanáškaŋškaŋ oškáte kiŋ íŋš tók?
- Papa** Wanáškaŋškaŋye oškáte waníčiŋ kte, toháŋyaŋ yakígleže šni kiŋ heháŋyaŋ.
- Brother** Eyáš uŋgná toháŋčhiŋka héčhamun kte.
- Papa** Čha wáŋčag ilániŋ kte héčha.
- Brother** [čhuwí okíniya]
- Papa** Tókhiya lá hwo?
- Brother** Thaŋkál blé ló, wí kiŋ eháke waŋblákiŋ na oníyan iwékču kte ló.
- Sister** Ablúptiŋ kte! ... Háŋ.
- Sister** Háŋ, héčhetu.
- Sister** Háŋ, lél nážiŋ.
- Sister** Philámayaye! ... Até, niyé čha ničhíŋpi.
- Papa** Philámayaye čhuŋkší. ... Háu.

- Papa Háŋ, lé miyé ló, Mathó Atéyapila.
- Papa Eháŋuŋ ... Eháŋuŋ ... Eháŋuŋ.
- Papa Waŋ ... líla okháŋšniyaŋ mič'íčhuwa yeló.
- Papa Tó, tó ... čháŋthipi tħáŋka, yakášna oyákihi šni.
- Mama Tuwé he wičháhča?
- Papa Wahpáye wókažužu etáŋhaŋ ... Wahpáye wókažužu wówapi kágapi kiŋ éwaktuŋže.
- Mama Máaa!
- Sister Até, hená táku he?
- Papa Íŋska ... wóuŋspe wówaši iyéčheča.
- Brother Itówapinaškaŋškaŋyaŋpi na olówaŋ waníčiŋ kte! Héčhetu šni!
- Gramps Wáŋ! Tħakóža!
- Gran Yuš'íŋyeuŋyayapi!
- Brother Kaká! Uŋčí! ... íŋ ... lél ták tókħanuŋ-haŋpi he?
- Gran Wóuŋšpi-haŋpi.
- Gramps [iħát'e] Uŋgnáhena tuwá čháŋ uŋ uŋkhíŋiŋpe dó.

- Brother** [iħá] Owáglušiče ló. Táku ičákišmič’iye ló. ... Lél yaúŋpi kiŋ slolwáye šni yeló.
- Gramps** Iwóyagdaka yačhíŋ he?
- Brother** Kitáŋla háŋske ló.
- Gran** Hiyú we, thiyáta uŋglápi na waskúyeča etáŋ uŋyútapi kte.
- Gramps** Háu, wašté!
- Brother** Oíhanke kiŋ wašté šni yeló, Kaká.
- Gramps** Waskúyeča eyá uŋyútapi kiŋ ítok̏ha kte šni načhéča.
- Brother** Toháŋyaŋ wóuŋspe wówaši waglúštaŋ šni kiŋ heháŋyaŋ wanáškaŋškaŋpi waŋblákiŋ kte šni na waškátiŋ kte šni.
- Gramps** Héš [yagópe] oéčhuŋ šíče šni načhéča.
- Brother** Čha líla kahékta nawážiŋ na, wakígleža owákihi šni. Tká Até okáňniče šni.
- Gran** Waŋná othéhike s’eléčheča éyaš, yakígleža oyákihi kštó.
- Gramps** Niyáte kiŋ íŋš-eyá iyéčhed ečhúŋ.
- Brother** Tókhel yak̏há hwo?
- Gramps** Niyáte kiŋ théča uŋ héhaŋ héčhed akhíp̏ha.
- Gran** Héhaŋ wičhíténaškaŋškaŋ waníče.

- Brother** Itéšniyan?
- Gramps** Háŋ. Ikháŋčhona wónah'uj ečéna uŋyúhapi. Hanjhépi čháŋna šna ohúŋkakaj eyá naúŋh'uŋpi.
- Gran** Niyáte wóuŋspe wówaši ečhúŋ ičhúŋhaŋ naň'úŋ awáštélake. Iyótajla kiŋ hé Mathó Čočíla Wičháhpi Óhaŋ Okíŋye.
- Gramps** Éyaš ikháŋčhona kiŋ dína aná góptaj na ečhéd tħawóuŋspe wówaši kiŋ sáŋm kahékta nážiŋ.
- Gramps** Tókhed ečhúŋničhiye kiŋ hé iyéčhed, míš-eyá gduštáŋwakhiye.
- Brother** Hmm... Išníš até okáhniče séče. Na yutáŋyaŋkel wawágluštaŋ šni s'eléčheča.
- Gramps** Wóuŋspe wówaši yakpásdohaj háŋtaŋš thehí slolyáyiŋ kte.
- Gran** Héčhetu. Wóečhuŋ él wíikpat'o-phičá šni.
- Brother** Wíikpa- táku?
- Gran** Wíikpat'o. Wówaši waŋzí leháŋl yaglúštaŋ oyákihi éyaš yakpáslohe.
- Gramps** Tó. Niyáte kiŋ škínčiya hingnín na wóuŋspe wówaši kiŋ ečhúŋ uŋ héhaŋ waúŋspe wóphike.
- Brother** Slolwáye, Kaká. Éyaš tókheškhe wakígleča owákihi he?
- Gramps** Ithó, waúŋspekhiye Bob owáphe yakíla háŋtaŋš nič'ú kta načhéča. Dína waštéčaka.

Brother	Héčhuŋ-phíča, eyáš t̥hokéya wagníŋ na lé aŋpétu kiŋ takúŋl̥čiŋ waglúštaŋ kte.
Gramps	Háŋ, héčhuŋ wo.
Brother	Até okíhi hán̥taŋš, míš-eyá owákihi yeló.
Mr. Debit	Waḥpáye wókažužu wówapi nitháwa kiŋ yaglúštaŋ kte héčha. ... Éš'eš oéčhuŋ wašté yeló.
Papa	Ah ... íŋ ... oháŋ héčhetu.
Brother	Ššššššššt ... t̥haŋkší!
Brother	Hé tuwé hé?
Sister	Waḥpáye Wókažužu Mnayé kiŋ hé é. ... Nišnála wówaši óta luhá šni ye.
Mr. Debit	Waná iblámniŋ kte. T̥hokáta okó kiŋ wóun̥glakiŋ kte
Mr. Debit	Tókša akhé.
Mama	Háŋ, tókša.
Brother	Nuphíŋ wówaši óta uŋyúha s'eléčheča. Wáŋ k'éya nuphíŋčaska uŋglúštaŋ kte ló.
Papa	[iňá] Wóiksape kiŋ t̥hokéya uŋglúštaŋpi kte héčha kiŋ hé é yeló.
Brother	Čha waná kta hwo?

- Papa [okíniya] ... Haúŋ!
- Brother Wáŋ lé wáŋ, mnihúha iyúžipe eyá.
- Papa Philámayaye.
- Brother Isáŋm takúŋl yačhíŋ kta he?
- Papa Oháŋ, eháke aŋpétu waŋží-núŋm wahéčhetuya wašté kte. ... Éyaš apháňta luhá šni.
- Brother [ihát'e] Hiyá.
- Sister Ablúptiŋ kte! ... Háŋ?
- Sister Háŋ, lél yaŋké.
- Sister Wínuŋgiŋ kta he?
- Sister Oháŋ.
- Papa Hoští. ... Wamnáye s'a kiŋ é šni kiŋ wašté kte ló.
- Sister Niyé šni, Até. Thibló é čha kičhópi.
- Papa Išníš!
- Brother Hau.
- Brother Hau. Tókha he?
- Brother Hóh ečeš! Tóhaŋni tuwéni záptaj heháŋyan éhuŋni šni yeló.

- Brother Tókheškhe?
- Brother Waná?
- Brother Íŋska ... Miyéčho kiŋ wašté éyaš owákihi šni yeló. Wóuŋspe wówaši waŋ tħogyé iblúth̨e ló. Kahékta iyáye šni éeye aŋpétu iyóhi húŋħ bluštáŋ.
- Brother Oháŋ. ... Tókša.
- Brother Freddy taŋyáŋ kħoláwaye éyaš watóhanj šna khánt’emaye.
- Papa Wáŋ? ... Tákeya hwo?
- Brother Aŋpétu iyóhi wówaši gluštáŋ kéye. Kahékta iyáye šni kéye.
- Papa Taŋyáŋ ilükčaŋ s’eléčheča.
- Brother Héš! [okíniya]
- Papa Wáŋ lé wáŋ ... taŋyáŋ yaškáŋ hwo?
- Brother Eháke wówiyuŋże waŋžíla ihéwayiŋ na ečhájní wagtúštan kte ló. Níš tók?
- Papa Eháke wíyawapi waŋží ečhámúŋ na waħpáye wókažužu kiŋ wagtúštan kte ló. Na hé wašté kte, bluštáŋ šni kijháŋ ištá miglúħmiħmi kte.
- Brother [iħát’e]
- Papa Ho hé é! ... Waglúštan.

- Brother** Ho hé é! Míš-eyá miglúštaŋ.
- Mama** Átaya niglúštaŋ kéha he?
- Brother** Íŋska! Wówiyuŋże kiŋ ablúpta éyaš wóuŋspe uŋmá kiŋ ečhékče aphíwayiŋ kte héčha.
- Mama** Má! Taŋyáŋ ečhánuŋ. ... Eháŋk'ehaŋ iwóyaglake k'uŋ hé ičínunpa nuphíŋyan héktakiya kpaslóhaŋpi šni ye. Čha hé kiksúya pe.
- Brother/Papa** Oháŋ!
- Papa** Oháŋ!
- Mama/Papa/Brother/Sister** [ihát'api]